Poštnina plačana v gotovini.

Leto XI., Št. 29. V Ljubljani, 17. julija 1924. V organizaciji je moč, kolikor moči — toliko pravice

DELAVEC

Glasilo Glavnega Radničkega Saveza Jugoslavije.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din, mesečno Din 4·—, celoletno 48 Din. — Za člane izvod po 80 para.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine proste.

Ob mladem grobu.

V nedeljo ponoči je prišlo v Ljubljani do spopada med skupino delavcev iz Šiške in skupino Orjunašev. V tem spopadu je padel, zadet od strela, naš mladi sodrug Alojzij Zadravec.

O tem spopadu so prinesli meščanski listi fantastična poročila, ki so izmišljena in potvorjena.

Zlasti je popolnoma nersnično, da bi bila udeležena pri tem katerakoli naših organizacij. Pred vsem seveda naš predsednik s. Svetek s spopadom ni v nobeni zvezi in tudi ni bil aretran.

Pri vsem spopadu očividno ni šlo za nikako zaroto, ampak za incident z vinjenim možem, v katerega so se vmešali Orjunaši in njih nasprotniki. Padli Zadravec je stal precej daleč od kraja incidenta in je bil le gledalec.

Na ljubljanskem pokopališču bo nov svež grob, ki bo glasen protest proti vsem tistim, ki oznanjajo in izvršujejo nasilje.

Vemo: Kri, ki je med nami, je razpalila strasti, da gredo preko bregov in na pota, ki niso odmerjena z razumom.

Pomislite pa vkljub temu: Da je mlada kri dragocena in da se ne izliva na trd kamen, ko čaša vina.

Ko kipe srca najhuje, premerite s hladnim pogledom krmarja smer in nebeško stran!

Dve poti.

Dve poti ste in ena izmed teh ni naša.

Kdor ščuva v stavko, čeprav ve, da pomeni gotov poraz, ta ne gre naše poti. Kdor kliče pod orožje, čeprav ve, da stoji proti nam silna oborožena premoč, ta ne gre naše poti.

Mi se bomo branili, kjer bo ogroževalo nasilje našo čast in svobodo. Usode delavstva pa ne bomo postavljali na karto fizične sile — vsaj v tem trenotku ne. —

Pravijo, da demokracija in državljanske svobodščine niso nič in da je revolucionarno dejanje za delavstvo vse. Mi pa tega mnenja nismo.

Mi se prav dobro zavedamo, da so izredni časi, ko je revolucionarno dejanje neizmerno več, ko glasovnica in delo v strokovnih in političnih organizacijah. Mislimo pa, da nismo več v teh časih.

Praviloma mora delavstvo demokracijo in državljanske svoboščine čuvati.

Ono mora negovati in razviti svoje sile v pravcu, ki daje v danih razmerah vpliv na državno oblast.

To je naša pot, pot socialne demokracije. Oborožene avanture, revolucionarne vaje, vera v nasilje, podcenjevanje državljanskih svobodščin — spadajo na drugo pot, ki naši nasprotuje. Te avanture lahko vodijo v takih razmerah, kakor jih sedaj preživljamo, res do tja, da bodo državljanske svobodščine za delavstvo omejene in da se bo vpliv kapitalizma, posedujočih slojev in vsake vrste reakcije na državno oblast do nezaslišane mere pojačal. Če bi se to zgodilo, — potem bomo videli, da je demokracija vendar le nekaj. In da je težko grešil, kdor jo je opljuval in vrgel v jarek, ter si vzel s svojim nastopanjem pravico, da še govori za demokracijo.

Delavstvo se je zanjo dolga leta trdo bojevalo. — In danes imamo demokracije, vzemimo le demokracije na zapadu, — ki dajejo delavstvu brez dvoma velik upliv na državo.

V naši državi ima voliti delavska politika med dvemi poti.

Ali prepusti vso sedanjost in ves vpliv v državi kapitalizmu in buržuaziji in si izpodkoplje tudi vsa pota, ki vodijo v sedanji državi do politične moči, — zato pa eksercira revolucionarne vaje, ali pa dela s sredstvi, ki so mu v danih razmerah na razpolago, za osvojitev političnih opozicij.

To je ali — ali. Kdor se bo lovil med enim in drugim, ta bo izgubil oboje. Ta bo doživel reakcijo, ne da je sploh videl revolucijo.

Mi smo govorili popolnoma jasno, ker mislimo, da je treba jasno govoriti. Italijanski fašizem ni postal velik zato, ker se je delavstvo premalo po ulicah streljalo in pretepalo. Italijansko delavstvo ima na stotine mrličev. Italijanski fašizem je postal velik zato, ker je italijansko delavstvo med revolucijo in demokracijo kolebalo. Mi tu ne smemo kolebati.

Naš najučinkovitejši odpor proti fašizmu bo v tem, da te napake ne ponavljamo. Zato se moramo po svoji vesti odločiti: ali za revolucionarne vaje, ali za borbo za zakonitost in demokracijo. Srednje poti tu ni. Dvojni obrazi tu ne morejo obveljati. Proti nasilju ne more nastopati oni, ki se v njem istočasno sam vadi.

Dosedaj je bilo v zgodovini veliko revolucij, ki so točno prišle, kjer so bile potrebne in mogoče, čeprav so revolucionarne vaje bolj nova iznajdba. Ako kdo vkljub temu misli, da so take vaje potrebne — prosto mu. Samo to želimo, da gre streljat na prosto polje, kjer s svojimi vajami ne bo rušil delavskih hiš, domov in — organizacij. In to želimo, da ne bo v naših organizacijah, ako hodi k tistim po nasvete, ki ne hodijo naše poti.

Ko smo to jasno povedali, bomo še zapisali in podčrtali, da kri ni voda. Resno delavstvo noče pouličnih bojev, a si vedno nova izzivanja nacionalističnih fantalinov odločno prepoveduje. Mi vnovič podčrtamo stavek, ki smo ga zapisali pred kratkim v našem listu: Da se proti Orjuni v sedanjih razmerah najbolje tisti bori, kdor se umakne njenim izzivanjem čez tri gore in pusti črne junake, da bijejo po zraku.

Vendar: kri ni voda! Če se bodo izzivanja nadaljevala, ne moremo jamčiti, da se ne vračamo v srednji vek, ko si je iskal pravico vsak sam, kakor je vedel in znal.

*

Nekaj pojasnil.

Odgovor na članek: Res slovesen trenotek.

Čakal sem, da se o Jeramovem članku »Res slovesen trenotek« razvije širša diskusija. Vendar so dogodki zadnjega časa obrnili pozornost naših sodrugov v drugo smer, zato je ta debata izostala. Je pa zelo potrebno, da pridemo o teh važnih vprašanjih na čisto, da si vsaj nevedé ne bomo delali krivice. Seveda morem v strokovnem listu pisati le v onih političnih zadevah, ki se tičejo tudi strokovnih organizacij.

V privatnem razgovoru sem nekoč s. Jeramu priznal, da smo napravili taktično napako takrat, ko smo se ločili od »Naprejeve« stranke. Če potrebuje s. Jeram še javne izpovedi— evo: **jaz to še enkrat ponavljam.** Dostaviti pa moram, da je bilo to napaka le iz političnega stališča, dočim je ravno ta naš korak preprečil, da se niso razbile tudi strokovne organizacije. Naj to dokažem:

Strokovni kongres l. 1922 nas je postavil na najodgovornejša mesta v strokovnih organizacijah. Zavedajoč se te velike dgovornosti smo s skrbjo gledali, kaj bo, če bomo imeli pri takratnih državnozborskih volitvah dve socialistični listi. Mariborsko SSJ in listo Pokrajinskega odbora SSJ, ki bi se med seboj pobijale. Treba je upoštevati, da so člani obeh teh razdvojenih političnih skupin bili še enotno strokovno organizirani, kakor so še danes v naših organizacijah in da bi tak volilni boj razdvojil tudi strokovne organizacije. Da preprečimo tak razkol, smo začeli delati na to, da bi se obe politični skupini približali, da bi imeli skupno listo in da bi se sčasoma tudi organizacijsko zopet združili v eno celoto.

Zvest temu stališču sem predlagal na celjskem kongresu SSJ, naj se izvoli 5članska komisija, ki naj skuša doseči z Mariborčani enoten nastop. Kongres je ta predlog sprejel in med drugimi sem bil tudi jaz izvoljen v to komisijo.

Toda godilo se mi je tako, kakor se godi sedaj s. Krušiču. Komaj sem se odpeljal v Maribor (dogovorno z ostalimi člani naše komisije), da pridobim tamkajšnje vodilne sodruge za naš predlog, že mi je padel naš lastni časopis »Naprej« v hrbet, ter mi očital, da sem postal mehak ko vosek, na drugi strani je pa napadal Mariborčane z vsemi mogočimi obdolžitvami, ter tako odpiral stare rane. Razumljivo je bilo, da po taki pisavi Mariborčani niso mogli biti posebno navdušeni sodelovati s skupino ljudi, ki kriče, da so jim sklepi kongresa sveti, ob istem času pa duh in sklepe svojega lastnega kongresa na najočividnejši način potom lastnega tiska teptajo. Zato so mi rekli, naj mi najprej poskrbimo, da »Naprej« vsaj med zedinjevalno akcijo ne bo napadal.

Iz vseh teh razlogov je naša akcija padla v vodo in g. Bernot in Kocijančič sta svojemu veselju nad bratomornim bojem zagotovila še nadaljni užitek.

Nam pa ni preostalo druzega, da se umaknemo iz politične fronte in da skušamo ohraniti strokovne organizacije, kolikor mogoče nevtralne. Zato smo odklonili vsako sodelovanje na obeh straneh, odklonili kandidature, ki so nam bile ponujane itd.

Od tiste dobe pa do danes sta se gg. Bernot in Kocijančič valjala v svojih orgijah, nas napadala in dolžila raznih nečastnih dejanj, ali vse **brez sence najmanjšega dokaza.**

Nasprotno smo že mi večkrat ponudili, naj razsodišče stvar preišče in če smo krivi, naj nas obsodi. Dragi sodrug Jeram, zadnji čas je, da ti je jela presedati ta umazana gonja, ki jo vodijo te izprijene duše. Dajte nam tribunal. In če smo krivi, posekajte nam glave, ali ne dopustite več, da bi se cel delavski pokret tako sadistično onečaščal. —

F. Svetek.

*

Debata k pokrajinski konferenci.

(K pravilniku oblastnega odbora GRSJ.)

Podružnica **Dobrava** nam je pisala, da je proti temu, da bi imeli vsi člani oblastnih odborov na pokrajinski konferenci sedež in glas. Na ta ugovor moramo najprej pojasniti, da to v pravilniku **ne stoji.** Sedež in glas ni priznan odborom osrednjih društev ali oblastnih odborov savezov — ampak članom dosedanje Strokovne komisije, ali kakor novi pravilnik Strokovno komisijo tudi imenuje, oblastnega odbora glavnega Radničkega Saveza Jugoslavije.

To je bilo dosedaj v vseh pravilnikih strokovnih in tudi političnih organizacij. To je celo v pravilniku politične skupine okrog »Napreja«, — ki gotovo s to določbo noče jemati članstvu odločilne moči, ampak hoče doseči le, da morejo povedati tudi tisti svoje mnenje, ki so delali v dosedanjem odboru in imajo zato pregled čez stanje gibanja.

Kako neutemeljena je bojazen, da bi mogli zato centralni odborniki članstvo preglasovati, je razvidno iz tehle številk:

Vsi člani oblastnega odbora bodo imeli na pokrajinski konferenci 13 glasov, vsi delegati skupaj pa okrog 6000 glasov. Tam, kjer se po glavah glasuje, ne po članih, ki jih kdo zastopa — kakor je to v vseh naših političnih organizacijah — tam je dan centralnim odbornikom dosti večji vpliv.

Naš novi pravilnik se toraj demokracije ne boji in gre po tej poti dalje, kakor katera koli naših dosedanjih pravil.

Vsak dobravski delegat bo lahko posebej vse centralne odbornike preglasoval!

»Naprej« prinaša k pravilniku popolnoma nestvarne pripombe.

»Naprej« trdi, da predpisuje § 41. pravilnika, da »pod plačo nameščen tajnik Oblastnega odbora ne more biti član tega odbora« in z ozirom na to pravi: Ali vidite sedaj, sodrugi kovinarji in rudarji, kaj so vam skuhali vaši strokovni birokratje! Sebe so pustili izvoliti v odbor GRSJ, ne da so vas vprašali, a oblastnim tajnikom so vzeli možnost, da jih vi izvolite!

Vse, kar se tu trdi, je neresnično.

V § 41. stoji (v srbo-hrvatskem tekstu): tajnik ne mora biti član tega odbora. To bi se reklo po nemško: er muss nicht Mitglied des Ausschusses sein, ali po slovensko tako, kakor stoji v § 13. oblastnega pravilnika: lahko tudi ni član oblastnega odbora.

Sodrugi kovinarji in rudarji, na katere »Naprej« apelira, bodo toraj lahko tajnike volili v odbor, ali pa tudi ne, kakor bodo smatrali za primerno in prav.

Pravilnik v tej točki demokracijo toraj najpopolneje varuje, kakor je to v čl. 13. oblastnega pravilnika itak povedano. — »Napreju« ni prav, da se nastavlja s plačo nameščeni tajnik »sporazumno s centralno upravo GRSJ.« Iz tega sklepa, da bo gospoda za vse večne čase nastavljala tajnike, ki trobijo v njihov rog in da so hoteli menda tajniki s tem zavarovati svoja mesta za vse večne čase. Tistim, ki se zadnjega boje, povemo, da so dali vsi tajniki SK svoja mesta že na zadnji seji Strokovne komisije pokrajinski konferenci na razpolago. Ako bi bila večina konference mnenja, da je potrebno naj gredo, — bodo šli v 24 urah, nekaj pa jih pojde brezpogojno, ker je treba v upravi štediti.

Tudi centralna uprava GRSJ jih ne bo skušala držati na njihovih mestih.

Centralna uprava GRSJ nima nobenega drugega interesa na tem, kdo je tajnik naših strokovnih organizacij, kakor tega, da ima moč zabraniti, da bi bil tajnik človek, ki bi enotnost strokovnih organizacij, njih vezi z državno cen-

tralo in z mednarodno strokovno zvezo razbijal, mesto da jih goji.

In to je vendar v redu in prav.

Vsi delavci v državi in na svetu gradimo eno stavbo. Pri tem lahko vsi sogradijo, samo tisti ne, ki podirajo, namesto, da bi gradili.

*

Krajevni medstrokovni odbor v Celju je sklenil predlagati, da se ustanove v Sloveniji dve oblasti, v Ljubljani in Mariboru, da izhaja »Delavec« kot tednik v Mariboru, da se skliče še enkrat oblastne konference v Ljubljano in Maribor.

Krajevni medstrokovni odbor v Mariboru je sklenil predlagati k pravilniku spremembo, da se naj vrše pokrajinske konference vsaki dve leti.

Izvanredna konferenca naj se skliče, ako zahteva tretjina članov.

Delegacijski fond.

Navadno morajo skrbeti za potne stroške pri sejah, konferencah in kongresih tiste organizacije, ki delegate odpošljejo.

Tako bi morale tudi svoje delegate za našo pokrajinsko konferenco vse krajevne podružnice same plačati. To je pa zvezano z veliko krivico.

Ker se vrši konferenca v Ljubljani, bi ljubljanskih podružnic delegati skoro nič ne stali. Okrog 1800 članov bi za stroške naše konference skoro nič ne prispevalo!

Zato pa bi morala recimo podružnica kemičnih delavcev v Prevaljah, ki ima 30 članov za delegata silno veliko prispevati. Od tam stane samo vlak sem in tja 334 Din, kje pa so drugi stroški.

Od te podružnice bi morali plačati člani za delegata po 15 Din — ali pa bi ne mogli poslati delegata.

Strokovna komisija je o tej stvari na zadnji seji obširno razpravljala in je sklenila, da se morajo stroški za konferenco pravičneje razdeliti, tako da bodo bremena med bližnje in daljnje podružnice enakomerno razdeljena.

V to svrho je bilo sklenjeno, da imajo pobrati vse podružnice za stroške konference od svojih članov izreden prispevek v izmeri enkratnega tedenskega prispevka. (Imovitejše podružnice lahko založijo odgovarjajoč znesek, seveda tudi iz podružnične imovine).

Za bodoče pa bi se dalo to vprašanje lepo tako rešiti, da bi se pri vseh strokovnih centralah ustanovil poseben delegacijski fond.

V ta fond bi se stekal določen del prispevkov. Tako bi se zbirale po malem vsote, ki so potrebne za seje, konference in kongrese.

Ta denar bi moral biti kot hranilna vloga posebej naložen in bi se ga ne smelo vporabljati v noben drug namen.

Če bi od izrednega tedenskega prispevka, ki ga je sklenila pobrati SK za pokrajinsko konferenco kaj ostalo, naj bi se vložil ta preostanek v ta delegacijski fond, za katerega bomo v bodoče stalno prispevali, če prav ne tako velike vsote, ampak malenkostne zneske.

Kdor si vse to premisli, ta bo moral priznati, da je sklep SK, kako naj se razdelijo stroški za konferenco na podružnice, ki določa, da imajo prispevati za stroške konference vse **podružnice po en tedenski prispevek** pravičen, čeprav bodo bližnje podružnice pri tem na izgubi.

O tem vprašanju so zastopniki iz vseh krajev na zadnji plenarni seji Strokovne komisije temeljito razpravljali. Napravil se je sklep, ki ga posamezne podružnice niso več upravičene spreminjati. Ako bodo stvar prav premislile, tega tudi poskušale ne bodo.

Naše organizacije.

Železničarji.

Konferenca Saveza železničarjev v Celju.

V nedeljo dne 20. julija ob 10. uri predpoldne se vrši v Celju pri »Zelenem travniku« važna konferenca Saveza železničarjev.

Te konference naj se udeleže zanesljivo delegati vseh podružnic na teritoriju ljubljanske železničarske direkcije. Udeleže se je naj tudi zastopniki onih krajev, kjer so naše podružnice v zadnjih šestih mesecih obstojale.

Na dnevnem redu so volitve za oblastno skupščino humanitarnih fondov železniških bolniških blagajn, ki bi se imele po informacijah Saveza v vsej naglici izvršiti in sicer že do 5. avgusta t. l.

Železničarji o teh volitvah sploh še niso obveščeni. Na enak način se je skušalo postopati leta 1923., ko je obvestila uprava volilce šele 8 dni prej, nego bi se imele izvršiti.

Vsi železničarji se pozivljajo naj posvetijo tem volitvam vso pažnjo. Volitve so zelo važne. Dosedaj so železničarji brez vsakega vpliva na vodstvo teh zavodov. Ako je kdo bolan in mu zdravniška pomoč ni bila dovoljena, se nima kam pritožiti. Če je komu podpora nepravilno odmerjena, ne more tega ugotoviti. Za zavarovalne svrhe nabrani denar mora biti ohranjen svoji svrhi in se mora vporabljati res za podpore.

To pa je mogoče le na ta način zasigurati, da imajo železničarji res vpliv na upravo.

Na celjski konferenci se bomo pomenili predvsem o predpripravah in kandidaturah za te volitve.

Zato naj se te važne konference vse podružnice po svojih delegatih zanesljivo udeleže.

Delegacija pri ministrstvu železnic.

Naš kongres je sklenil, da se ima poslati čimprej delegacija na železniško ministrstvo, ki naj predloži tam sledeče železničarske zahteve:

1. Za materijalno zboljšanje položaja celokupnega železniškega osobja.
2. Da se izda Uredba o delavskem osobju po predhodnem zaslišanju tega osobja, ki mu bo zasigurala položaj in človeško eksistenco.
3. Da se izvaja zakon o železniškem osobju v korist osobja, ne samo v njegovo škodo.

Iz več razlogov tega sklepa do sedaj ni bilo mogoče izvršiti. Glavni med njimi je bil ta, da se vlade vsak čas menjajo, kar daje najboljšo priliko, da se polno obljubuje in ničesar ne izvrši. Ker pa ni predvideti, kdaj bo to bolje in ker ima tudi kratkotrajna vlada dolžnost, da se briga za obči red v državi, smo se končno odločili, da odpošljemo kljub vsemu temu delegacijo, kakor je bila sklenjena.

V delegaciji se bodo nahajali: en delegat Glavnega Radičkega Saveza Jugoslavije, en delegat Centralnega sekretariata delavskih komor in po en delegat našega saveza iz Maribora, Zagreba, Indjije in Niša.

Posamezne podružnice, ki imajo v zgoraj navedenih vprašanjih kake predloge, naj jih nemudoma pošljejo saveznim upravi.

Volitve v bolniško oblastno skupščino.

Sodrugi! Žnlezničarji! Volitve v bolniško blagajno so razpisane in se bodo vršile dne 7. avgusta za celo ljubljansko ravnateljstvo. Voli se 50 delegatov iz vseh katgorij skupaj in 25 namestnikov za tri leta.

Ljubljanska direkcija je izdala okrožnico, ki je zelo pomanjkljiva in ne pove nič natančnejšega, ampak se samo sklicuje na nek tak pravilnik, katerega pa noben hudič ne pozna. — Kvečjemu morda g. dr. Fatur! Tako nimamo do danes še nikakih podrobnejših podatkov, kako naj bodo ev. kategorije zastopane in ali se voli po proporcu ali po večinskem sistemu?

Zatorej sodrugi železničarji, tudi te volitve so odločilnega pomena za nas vse in naše družine. Mnogo eksistenc bode odvisno od sistema, ki bode vladal v upravi bolniškega fonda, za katerega moramo sami prispevati in sicer polovico direktno, polovico pa pa upravi, kar je pa tudi od nas zaslužen denar.

Ne dopustimo, da bodo nam naš lasten kruh rezali drugi, nepoklicani. — Zato se sedaj v odločilni uri ne prepirajmo za cesarjevo brado, marveč rešimo, kar se rešiti da. Železniška uprava bo imenovala toliko zastopnikov, kolikor jih pusti voliti. Ti imenovani bodo brškone sami rumeni podrepniki in lakaji, zato je potrebno, da vsaj polovico rešimo. Vsaka malomarnost bi se lahko hudo maščevala.

Pred vsem se gre proti zloglasni »Zvezi«, ki je izdajalska organizacija, ki je ravnokar pokazala, kako je varovala interese celokupnega železniškega osobja glede pragmatike. Gosp. Deržič je baje silno visoko avanziral, zato pa je bilo neštevilno neimenovanih potisnjeno navzdol, da celo nekateri sicer vroči Zvezarji in višji revidenti so degradirani in danes na tihem proklinjajo zvezo, ki jih je vodila za nos.

Zato dol z zvezo!

Proč s petolizci!

Živela proletarska zavednost!

Živel Savez železničarjev Jugoslavije!

Novi direktor drž. žel. v Ljubljani?

Ali imamo novega ravnatelja za drž. železnice v Ljubljani ali ne?

Že v nedeljo 6. julija je prineslo »Jutro« brzojavko, da je imenovan za direktorja drž. žel. v Ljubljani neki dr. Borko. Uradno pa se dosedaj še ničesar ne ve o tem, pač pa trdijo eni, da je samo pobožna želja gosp. dr. Žerjava. Nam je sicer vse eno, ali bo Peter ali Pavel ta stolček dobil, ker nas se itak ne vpraša, čeravno smo železničarji interesirani na tem, kakšen bo mož, kteremu bo izročena usoda desettisočev. — Usojamo si celo naglašati, da imamo dvojni interes na tem, da pride na to mesto mož, ki bo nekaj več razumel o železnicah kot pa se samo vozili v salonskem vozu, ker je s takim človekom vendar mnogo lažje govoriti o zelo komplicirani železniški službi, kot pa z lajikom.

Kakor pa čujemo, pa ta novi gospod ni železničar po poklicu, pač pa baje političen uradnik, ki je šele pred kratkim prestopil prag železniške službe. — V resnici je kakor čujemo, huda tekma za to mesto, čemur pa se ni čuditi. Ne manjka se tudi strokovnjakov, toda to ni merodajno, saj pri nas ne, kjer je lahko brivec postajenačelnik. Gospod Š. čakajo z veliko nepotrpežljivostjo na to mesto ,saj so že več kot eno leto — radikal! —

Sicer pa ne vemo, zakaj ne bi kar dr. Žerjav postal direktor. Ta gospod je namreč zelo iznajdljiv, zlasti v gospodarstvu in socijalni politiki. Ta gospod je prišel že v železniški »Savet«, on mora tedaj že mnogo o železnicah razumeti. Dr. Korošec železniški minister za slovensko republiko, dr. Žerjav pa železniški ravnatelj, to bi vam bilo »luštno« za železničarje v slovenski deželi!

Kaj pa delavci?

Gniloba na ljubljanski žel. direkciji že do neba smrdi. Med tem, ko s te dni vrši neko prevajanje naslovljenega osobja, ki sicer razburja duhove, kakor še nikdar, je nenasitna klika pozabila v svoji pijanosti na dve največji kategoriji in sicer oni kategoriji, ki sta v resnici najbolj bedni, najnujnejše pomoči potrebni — to so progovni, skladiščni in postajni delavci, ki so najslabše plačani. Ti delavci so dosedaj **popolnoma pozabljeni** in zanemarjeni in sicer samo v Korošec - Žerjavovi deželi — v Sloveniji! Ne more s reči, da pri teh delavcih igra morda podržavljenje še kakšno vlogo, ker so delavci teh kategorij ne le po celi državi dobili povišano plačo že pred mnogimi meseci, ampak tudi na onih delih bivše juž. železnice, ki so pod zagrebško direkcijo, kakor tudi delavci ostalih kategorij v Sloveniji. Ti delavci opravljajo najrazličnejšo službo. Velik del jih je pri vozni službi kot zavirači, potem so v malih in velikih postajah pri mnogovrstnem delu; ne le v skladišču, ampak tudi v pisarnah in povsod zaposleni.

Na drugi strani so tu vrhstavbni delavci, ki trpe ob vsakem vremenu; vročino in mraz, dež in sneg, ki zaslužijo mnogokrat komaj 400 Din mesečno. In teh sužnjev ne vidijo siti tirani, pač pa se raje prepirajo za diktatorska mesta! Naša organizacija bo še tekom tega meseca storila primerne korake na merodajnem mestu, da pridejo tudi pozabljeni do svojih pravic!

Prevedba na novo pragmatiko.

Končno vendar enkrat. Težak porod je bil in ni čuda, da je dete na pol mrtvo prišlo na svet.

Lahko rečemo, da takega razburjenja ni bilo med železniškim osobjem, kakor je danes med vsem nastavljenim osobjem v novoustanovljeni ljubljanski direkciji. V mesecu oktobru leta 1923 — kakor se spominjamo — je bilo vse nastavljeno osobje bivše južne železnice pozvano, da predloži najpozneje do 1. decembra 1923 vse v poštev prihajajoče listine, ki bodo služile direkciji pri prevedbi personala na novo pragmatiko. To vam je bil križev pot ter tekanje za dokumenti. Marsikdo je moral v inozemstvo po krstne, rojstne ter poročne liste. Ne le mnogo truda, marveč tudi denarja je to stalo. Toda zvest in vdan železničar je vse to z brezmejno potrpežljivostjo storil v zaupanju, da bo s tem rešil sebe in družino večletnega stradanja ter pomanjkanja. Saj se je neprestano osobju od zgoraj zagotavljalo, da bodo s pragmatiko odpravljeni vsi nedostatki in da bo vsak dobil, kar mu gre.

In ko so železničarji z največjo težavo spravili skupaj vse ono, kar se je od njih zahtevalo, tedaj je modra gospoda predložitev dokumentov prolongirala in potem zahtevala zopet nekaj novega. To se je parkrat ponovilo in tako niso železničarji več vedeli ali so moški ali ženske!

Od meseca do meseca so pričakovali to nesrečno pragmatiko, kakor svetopisemski očaki pred peklom na odrešenika. Toda nje pa le ni bilo!

Od januarja se je troštalo lahkoverne železničarje na marec in ko je ta prišel se je reklo: »prvega aprila«. No in ko je prišel tudi prvi april, tedaj so še le izvedeli naivni ljudje, da južna železnica še ni — podržavljena, ampak da še le bode! Seveda je to bil vse samo manever, da se pridobi časa za katerega ne bo treba nič plačati. Saj pregovor pravi: »čas je denar«! Da, da, res je to in lepe milijone se je prihranilo na račun železničarske bede.

Železničarji so bili že od 1. septembra podržavljeni, kjer se je šlo za njih dolžnosti, kjer pa za pravice, pa še le s 1. aprilom! Še le koncem aprila se je začelo nekako »prevajanje«. To je bila seveda **velika** skrivnost, za katero so vedeli samo posvečeni bogovi v ljubljanskem »Tintenburgu«, — tisti bogovi, ki so si med prevratom tam tempelj ustanovili. Če bi po pravici šlo, bi smeli in morali imeti vpogled zaupniki osobja, kako se prevaja, saj smo ljudje in živimo v dvajsetem stoletju. Pardon, skoraj bi pozabili, da je pri tem važnem delu sodelovala — »Zveza«, tako smo pred dalj časom čitali črno na belem. Neki anonimni ljudje so se hvalili, ki se pišejo »Zveza«, da so izvršili prevedbo neverjetno hitro in briljantno. Pomislite ljudje božji: Zvezarji so prevedli 4600 uslužbencev v enem samem mesecu in niso potrebovali več kot samo 5 minut za vsakega! Sicer da so neizogibne napake, toda v splošnem da je stvar rešena zadovoljivo — tako smo čitali črno na belem. In potem je bilo potrebno še malenkostnih korektur in reparatur in »Zveza« si je sama položila lavorjev venec na svojo pregrešno glavo. Mi plebejci sicer ne vemo ali je »Zveza« direkcija, ali je direkcija »Zveza«? Toda kakor se zdi, je identično eno z drugim. Ampak vsaka stvar potrebuje gotov čas, da dozori in tako tudi zvezarske laži ravno te dni dozorevajo.

Prevedba je torej izvršena, ampak kako? Kakor smo rekli: ni bilo še menda takega razburjenja med železničarji, kot je sedaj. Veliki večini se je zgodila krivica. V tem trenotku, ko to pišemo, nimamo še popolnega in točnega pregleda, ampak razburjenje je splošno. Posebno so seveda nižje kategorije zapostavljene. Dasi ne manjka tudi degredacij pri višjih uslužbencih. Toda to ni še morda tako hudo, če so nekateri nekam hitro avanzirali. Ampak mali človek ne bo skoraj ničesar pridobil — če ne bo še celo kaj — izgubil? Neki uslužbenci so — kakor se čuje — šli v Beograd in so tam povedali nekaj primerov, kako se v Ljubljani prevaja in gospodje so se tam razjezili in svoje mnenje izrazili prav na originalen način; rekli so: »u Ljubljani so magarci«!

Mi ne vemo, ali so magarci ali kaj drugega, toda če je to res, da je osobje v vseh ostalih direkcijah bolj pravično prevedeno, kot pa v ljubljanski, tedaj ne vemo, kako bi jih imenovali. Vedno smo mislili, da se Slovence vsaj tako visoko lahko ceni, glede njih splošne naobrazbe ter inteligence kot vse ostale državljane in zakaj bi se jih tedaj naj zapostavljalo? In če so slovenski železničarji danes zapostavljeni, ali so temu krivi morda Hrvati ali celo Srbi? Ne! Slovenci so krivi. Gorje Srbom, če bi danes oni sedeli v ljubljanskem »Tintenburgu, to bi letele psovke na nje. Tako pa imamo z ljudmi ožjega sorodstva opraviti. Žalostna nam majka!

Kovinarska stroka.

Jesenice. Eno kratko sličico, kako se gibljemo v naši okolici. V nedeljo dne 6. julija je priredilo pevsko društvo »Sava« skupno z kovinarsko godbo koncert na Dobravi, ki je bil jako dobro obiskan. Neki razgrajači so proti koncu koncerta pričel razgrajati in so hoteli za vsako ceno izzvati kak incident. Reditelji pa so spraviil vse k miru. Neki g. Stroj pa je bil tako navdušen za pretepanje, da je šel in v prvo telefoniral na pomoč Orjuni, ki je v Lescah imela razvitje zastave. Nato, ko je poklical pomoč, je pa odšel v vas in se pričel pretepati. G. Stroj in g. Sodja sta oba orjunaša. Sodja je predsednik dobravske Orjune, Stroj pa član. Ona dva sta se pričela v gostilni pretepati med seboj, misleč, da pritegneta v borbo še druge in tako daste povod poklicani pomoči Orjune, da pride do poboja.

Ko so Dobravski fantje kovinarji videli teh dveh spopad, so ju obstopili in niso pustili nikogar, da bi se vmešaval in tako sta se orjunaša mogla sama med seboj obdelavati s pestmi na življenje in smrt, da je eden v samih spodnjih hlačah šel domov, ker je vrhnja obleka padla iz njega za domovino...

Ko smo se reditelji prireditve vračali na Jesenice okolo 10. ure zvečer, nam ravno k odhodu pridrvijo prvi orjunaši in izprašujejo, kaj je bilo itd., ter pripominjajo, da so bili obveščeni, da je nekaj mrtvih in ranjenih orjunašev na Dobravi in da so jih klicali na pomoč. Seveda smo se jim prav iz srca smejali ter jim povedali, če hočejo iti, tam v vasi so fantje, pa naj se z njimi pomenijo. Odšli so prav lepo z nami proti Jesenicam, kjer smo med potjo spoznali tudi neke delavske hčere, ki so kot orjunašinje prišle tudi menda delat mir, pa najbrže le sebi, saj so ga gotovo našle v hladnem gozdu... Ko smo prekoračili savski most, pa malo začudeni srečamo omnibus auto, v njem pa se je peljalo okoli 15 orjunašev iz Lesc na pomoč dobravskim orjunašem, ki so jih nesramno za nos potegnili.

No, med treznimi delavci ne bo nobenega uspeha.

Dne 13. julija v nedeljo pa smo imeli kovinarji vseh treh podružnic izlet na Savo pri Javorniku, katerega se je udeležilo okolo 600 ljudi z družinami popoldan od 2.—7. ure zvečer. V priprosti naravi v gozdu je bil koncert brez vstopnine. Igrala je kovinarska godba in pesmi pevcev društva »Sava« so se razlegale po gozdu z odmevom v veselo razvedrilo udeležencem.

Zvečer so se vračale družine in vsi veseli iz proste narave domov. Na Jesenicah je imel na ta dan Sokol neko slavnost, ki je pa potekla baje povsem mirno, čeprav je bilo menda veliko strahu, no pa kovinar je demokratičen, vsakemu pušča svobodo, še več, da strah ni prevelik, rajši še blizu ne gre, kjer ve, da ni za njega.

Zvečer smo zvedeli, da se je vršila preiskava pri raznih funkcionarjih Nezavisnih in zaplemba arhiva, kjer se je kaj našlo. Danes v pondeljek 14. t. m. so jih več aretirali; se jih bo li spustilo na svobodo, še ne vemo.

Ob priliki govoranc na sokolski slavnosti dopoldan se je g. Humer predstavil publiki, da je postal gerent Jeseniške občine.

No, gotovo je, če ljudstvo nima čisto gnilih možgan, da bodo radi tega še vse eno občinske volitve v avgustu.

G. Humer si pa misli, no spet triumfiram, pa slava, slava. G. Humer, to je kočljiva stvar za ljudi, ki imajo maslo na glavi.

Še en slučaj omenimo. Zvečer na 13. t. m. je ena družba dostojnih delavcev zašla na vrt tovarniške kazine, od koder pa jih je slovenski uradnik, ki je še le par mesecev pri K. I. D. imenom Brumer, ki je član Orjune, spodil te delavce iz vrta, češ, to je samo za uradnike. Pripomnimo, da so delavci na isti vrt že tedaj zahajali, ko g. Brumer še niti v šolo ni hodil, pa jih še v stari Avstriji niso nobeni visoki nemški uradniki preganjali nikdar iz vrta. — No, — g. Brumer je s svojim nastopom prav lepo pokazal, kakšno demokracijo razumevajo razni gospodje, ki organizirajo narodne vrste, v katerih naj jim bi bil delavec samo štafaža, sram jih je pa še na vrtu z njimi skupaj sedeti, kaj šele pri eni mizi.

No, kovinarji nismo več zaplankani na vse strani, prosto vsem našim nasprotnikom ,da larmajo, mi marširamo svojo odločno pot.

Pa v drugič kaj več!

Nima imena.

So dejanja na svetu, za katera najdeš težko pravo ime, s katerim bi lahko obsodil dejanje kakšnega človeka ali stranke.

Obračaš se samo od njih z neizmernim studom in gnusom. Če izraziš pravilno svoje mnenje, si lahko že v tožbi in moraš potem pred meščansko sodišče, ki te sodi po pisani postavi, ki dostikrat za najgrše dejanje nima oči.

V tak položaj si prišel, ako si obiskal dne 13. julija pri Novem svetu sklican sestanek kleparjev ni inštalaterjev, kateremu je pa predsedoval **knjigovez Pastorek.** Glavno besedo pa je hotel imeti na tem sestanku s pomočjo knjigoveza, iz raznih umazanih zadev znani propagator **»zase«**, Kosec.

Človek bi sebi ne verjel, da je to mogoče, da si upa človek s tolikimi grehi zopet med delavstvo, in to za eno čisto novo organizacijo agitirat.

Tisti Kosec, kateri je v družbi svojih vinskih bratov Ferkov in Šešek zapravil denar, kateri je bil nabran v pomoč bolnim članom in za slučaj stavke, tisti, kateri se je pozneje, ko je bil radi tega v delavskem pokretu nezaslišanega čina pozvan na odgovor, še norce delal in izjavil, da smo vse zapili, kateri je radi svojih dejanj ustvarjal nezaupanje do organizacije in jo tudi s tem razbil, tisti, ki je kot funkcijonar Jugometalije inkasiral zneske, jih zase pridržal in bil sodno obsojen na povračilo večjega zneska, tisti si upa tekom časa še enkrat med ljudi agitirat za novo organizacijo.

To je ena poteza. Druga je, da je v času, ko so bili kleparji v Ljubljani v mezdnem gibanju in ko so stali vsi skupaj kot en mož za 8 urnik in ga branili, on osemurnik izdal in delal kot vzgleden organizator, več kot 8 ur ironično se smehljaje, češ, **»kaj mene drugi brigajo«.** In sklicatelj tega sestanka knjigovez Pastorek vse to ve, in vendar mu je dal zaščito, namesto, da bi mu vsi navzoči pljunili v obraz.

Za časa najhujših napadov v takratni mladi ustanovljeni zadrugi »Jugometaliji«, v kateri je dosegel odgovorno mesto, je izrabil svoje mesto v to, da je z našimi konkurenčnimi podjetji paktiral, si pustil račune pisati, in jih kasiral. Ko je prišlo vse to na dan in ga je radi tega sodišče obsodilo na celotno poravnavo napravljene škode, se je maščeval s tem, da je zadrugo ovadil za dela, katera je poprej sam napravil in bil kot tak sam za nje odgovoren, misleč, da bo sedaj, ko je bil ven vržen, krivdo na druge valil in s tem mlado podjetje uničil.

Evo, to Vam je značaj, vreden tiste organizacije, za katero ti bratci agitirajo! Sam Bernot se bo spominjal, kako je moral priti nekega večera posredovati v novo ustanovljeno zadrugo kleparjev radi egoističnih prepirov par vinskih bratov, ki so vsak po svoje razumeli zadružništvo. Vsak je mislil, da je **»sam zadruga«** in da so drugi samo zato člani, da smejo za njega delati.

Tudi knjigovez Pastorek to ve — in tudi ve, da je takratni zastopnik kovinarske organizacije moral v imenu in v sporazumu s centralnim odborom, čigar član je takrat še bil, tako ravnati, kakor je ravnal. On je izvajal le sklepe centralnega odbora, čigar podpredsednik je bil takrat slučajno kot kovinar zaposleni današnji knjigovez Pastorek. A vendarle je dopustil, da so na nesramen način napadli slučajno navzočega takratnega zastopnika kovinarske organizacije. Značilno za tiste, kateri imajo veselje do novih razkolov in imajo veselje do novih prepirov, radi katerih skličejo take sestanke, radi katerih je Pastorek sedel tam, kot krvnik tistih idej, katere je preje pred letom še sam odobraval in propagiral!

Zato nisem našel pravega naslova za taka dejanja, za katera bi bil v Rusiji človek že davno ustreljen, ker bi ga smatrali za večjega škodljivca, kakor pa je smatrati kapitaliste, ker jemlje delavstvu vse, to je zaupanje do organizacije, brez katere bo delavec večen suženj.

Tisti pa, kateri je hotel krog zadruge omejiti samo na par ljudi in tako izrabljati denar, nabran od članstva in posojen od kovinarske organizacije v dobre in poštene namene, zato, da se zadruga naprej razvija in rodi sadove, spada po proletarski morali pred sodišče. Vendar se dopusti razbijati človeku, kateri je bil obsojen celo pred meščanskim sodiščem, da more vrniti Din 2575.—, ki jih je mesto zadruge kasiral, a jih vkljub temu še ni vrnil. Tudi ni še bil vrnjen zapravljen denar od organizacije, a on si upa nastopati kot hujskač proti drugi organizaciji. Čisto logično. Radi tega, ker organizacija ni dopustila, da bi si nekdo prilastil zadružni denar v namene pijančevanja, zato se mora iti proti njej v boj.

To je glavni povod za hujskače, da napravljajo razkol.

Splošna delavska Unija.

Popravek.

V »Delavcu« štev. 27. z dne 3. julija t. l. je objavljena bilanca o članskem gibanju pod rubriko **»Unija stavbinskih** delavcev objavljeno članstvo za leto 1919 1834, 1920 1987, 1921 259, 1922 192, 1923 182.

Z ozirom nato popravljamo ter izjavljamo, da v letu 1919, 1920 ni imela Unija stavbinskih delavcev nobenega članstva, ker Unija se je ustanovila leta 1921, dotlej je pa obstojalo Osrednje društvo stavbinskih delavcev, katero še danes obstoja, ker se je Unija stavbinskih delavcev v Celju ustanovila proti volji vodstva Osrednjega društva stavbinskih delavcev v Ljubljani, ki se nahaja v rokah komunistov. Unija stavbinskih delavcev (Splošna delavska Unija) je imela v letih 1921 192 članov, 1922 259 in v letu 1923 592 članov, ki so redno vplačevali. Sicer je pa izčrpno poročilo Unije objavljeno v »Delavcu« štev. 10. z dne 6. marca 1924.

Centralni odbor SDU.

Rade volje priobčujemo ta popravek. Ugotavljamo pa:

1. Da so statistike o članskem gibanju priloga k člankom Zgodovina slovenskih strokovnih organizacij po vojni, kjer smo povedali, da je Unija stavbinskih delavcev novo ustanovljena in ni istovetna s starim Osrednjim društvom stavbinskih delavcev.

2. Da smo podali mi letno **povprečje** članov, med tem ko je podala Unija glasom svojega popravka vsekakor **stanje z 31. decembrom 1923**, kar daje že samo na sebi veliko razliko.

Razun tega smo računali mi članstvo po **naročnikih** »Delavca« in po **povprečju** stanja v aprilu, juliju, oktobru in decembru 1923. Tako smo prišli do številke 182.

Z ozirom na ta popravek smo vse naročnike v letu po tednih sešteli in ugotovili, da so vzele leta 1923 vse stare podružnice 7803 izvodov, 3450 izvodov pa nove, skupaj toraj 11.253 izvodov. Ako delimo to z 52, dobimo, da so jemale te podružnice povprečno po 216 izvodov na mesec, to je 35 izvodov več, kakor je pokazal račun na podlagi naše ugotovitve. Kvote je obračunala Unija stavbinskih delavcev leta 1923 povprečno za 288 članov. Mandati za pokrajinsko konferenco so se v volilnem razpisu predvideli natanko po njenem seznamu o vplačani kvoti.

Na enak način, kakor pri Uniji, se je preračunavalo članstvo v zgoraj navedenih statističnih tabelah pri vseh podružnicah.

S to pojasnitvijo odpade vsak sum, da bi bili namenoma pristransko poročali, zlasti da bi bili hoteli zakrivati najvišje stanje, k ga je Unija leta 1923 dosegla.

Kemična stroka.

Moste. — Vodstvo tukajšnje podružnice Osrednjega društva kemičnih delavcev naznanja vsem članom in članicam, da se vrši dne 24. julija popoldne, takoj po delu, t. j. ob 4. uri člansko zborovanje naše podružnice, v prostorih kotela Kavčič pri tukajšnji kemični tovarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo podružničnega blagajnika.
2. Poročilo blagajnika vinarskega sklada.
3. Poročilo knjižničarja.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Položaj in dolžnost indusrijskega delavstva.
6. Slučajnosti.

Pozivlja se torej vse članstvo naše podružnice, da se tega članskega zborovanja od prvega do zadnjega udeleži. Istočasno se pozivlja vse člane in članice, ki so svoji dolžnosti napram organizaciji pomanjkljivi, da tekom meseca julija poravnajo zaostalo članarino. Ako ne, izgubijo na podlagi pravil Osrednjega društva § 7. vse članske pravice, do organizacije. Torej sodrugi in sodružice, sledite redu in dolžnosti v naši organizaciji.

Medvode - Goričane. Dne 20. t. m. se vrši v naši podružnici kemičnih, oziroma papirnih delavcev člansko zborovanje v prostorih »Potisek«. Začetek ob 15. uri (3.) s sledečim dnevnim redom:

1. Intervencija in odgovori.
2. Delovanje Strokovne komisije.
3. Volitev delegata za strokovni kongres.
4. Raznoterosti.

Pozivlja se v prvi vrsti vse funkcionarje in člane podružnice, da se tega zborovanja za gotovo udeležite.

Mojstrana. — V zadnji številki »Delavca« se ponovno piše o redukciji delavstva v naši cementni tovarni in sicer kako in zakaj je nastal tak položaj tudi v našem okraju, kakor sploh v industriji. Delavcem se svetuje, da naj razmišljajo, kako naj si zavarujejo svoj obstoj. Prav je tako! — Da bo bolj možno položaj tukajšnjemu delavstvu prav razmišljati, se pa svetuje sledeče:

Vsak delavec, ki je bil od početka povojne dobe v naši tovarni zaposlen in obenem član svoje strokovne stanovske organizacije, je prav lahko uverjen, ako je pravilno zasledoval delo, potek in uspeh za uspehom v tovarni za izboljšanje gmotnega položaja delavstva, da je strokovna organizacija potom zaupnikov s pomočjo dolžnosti in solidarnosti delavstva, t. j. članstva /podružnice marsikaj izvojevala, oziroma delavstvu priborila.

2. Da je vodstvo tukajšnje podružnice s pomočjo članstva pripomoglo, da je premoženje podružnice rapidno napredovalo.

3. Da je na podlagi izkušnje, ki jo je pridobila v svoji strokovni organizaciji seveda pri naprednem gospodarstvu tudi posegla v javno življenje, t. j. v interese vseh občanov v Mojstrani.

To je napredek naše podružnice, kateri je po mnenju istih, ki jim je solidarnost delavstva trn v peti, dosegel svoj vrhunec. Nad tem napredkom se hočejo isti ravno sedaj omenjeni kruto maščevali, seveda pod pretvezo krize v industriji, katera se je še le sedaj pokazala, ko je hotelo delavstvo svoje upravičene zahteve na podlagi zakona o zaščiti delavcev izvojevati in isto tako potom organizacije zavarovati. Seveda v času brezposelnosti delavstva, katero hočejo na račun delavstva izkoristiti!

Svetuje se torej vsem onim, ki pa najsibodo od katere koli strani, med delavstvom rovarijo z izgovorom, da je vsega tega kriva organizacija, da sprevidijo, da so oni, ki tako hujskajo, krivi, da je tak položaj tudi v Mojstrani, t. j. v cementni tovarni. Zaveda naj se vsak, ki tako dela, da ni samo telesni, temveč tudi duševni suženj tistega, ki ga izrablja. Da nima delavstvo v naši državi industrije v svojih rokah, temveč, da jo imajo posamezniki — torej tisti, ki jim ni mar blagor delavstva, izboljšanje gospodarstva v državi itd. Zatorej sodrugi, ostanimo složni in tako enotni v naši strokovni organizaciji, potom ka-

tere bodemo še marsikaj izvojevali! Ne sledite tistim, ki vas hočejo, kakor telesno, tako tudi duševno izrabiti.

Vestnik „Svobode".

Hrastnik. V nedeljo dne 13. julija 1924 se je vršil občni zbor Svobode II. v društvenem lokalu steklarjev. Podpredsednik s. Franc Beitl je otvoril občni zbor in nam v kratkih besedah razložil pomen »Svobode« in delo naše organizacije v preteklem letu. Nato so podali poročila tajnik, blagajnik in knjižničar. Videlo se je iz teh poročil, da je »Svoboda« v Hrastniku res zbudila med delavci zanimanje za organizacijo. Nato so se vršile volitve v odbor. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Predsednik: Alojz Kellner, namestnik: Franc Beitl, tajnik: Peter Papp mlajši, blagajnik: Josip Jager, odbornika: Obermajer Anton, Wračun Franc, kontrola: Hudi Alojz, Karipska Franc, knjižničar: Adolf Majer.

Izvoljeni odbor je prevzel nalogo, da bo delal za pospešitev Svobode II. v Hrastniku. Nato je prevzel novoizvoljeni predsednik besedo in se je zahvalil vsem članom za njihovo zaupanje, apeliral je na vse člane, da čim bolj agilno delujejo za »Svobodo«, ker le v kulturni organizaciji bo prišlo do ujedinjenja vsega proletariata celega sveta. S tem se je zaključil občni zbor. Želimo novemu odboru velike uspehe!

Guštanj. Guštanjska DTE priredi v nedeljo, dne 27. julija 1924 svojo ustanovno slavnost s sledečim programom:

Zjutraj ob pol 8. uri sprejem gostov na kolodvoru, ob 9. uri obhod po trgu, ob 10. uri mladinski manifestacijski shod. Govornik sodr. Koren iz Celja.

Popoldan ob 2. uri javna telovadba na sejmišču, po telovadbi prosta zabava.

Vabijo se vse delavske korporacije posebno pa telovadci DTE, da se v čim večjem številu udeleže te slavnosti. — Društva, oziroma podružnice »Svobode« in DTE, ki se hočejo udeležiti, naj število udeležencev takoj javijo pripravljalnemu odboru na naslov sodr. Joško Borstner, Guštanj. Istotam se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. Pri prireditvi igra društvena godba »Svobode«.

Pripravljalni odbor DTE Guštanj.

*

Pravilnik za krajevne odbore GRSJ.

Krajevni medstrokovni odbori.

(Čl. 47.—56. poslovnega pravilnika.)

Čl. 47. Kot krajevni organi GRSJ za obdržavanje vezi med strokovnimi podružnicami enega kraja, kakor tudi za vršenje skupnih, krajevno omejenih nalog strok. podružnic, se imajo ustanoviti v vseh krajih, kjer obstojajo dve ali več strok. podružnic v smislu člena 24. statuta GRSJ. Krajevni medstrokovni odbori. Ti so v rednih zvezah z oblastnim odborom GRSJ in prejemajo od njega inštrukcije za svoje delo.

V krajevni medstrokovni odbor morajo vstopiti vse strokovne organizacije v dotičnem kraju, v kolikor so njih centrale v sestavu GRSJ.

Pod krajem se razume praviloma gospodarska in geografska celina enega mesta ali občine. Le ako bi bilo to v interesu boljega poslovanja ali hitrejšega organiziranja delavstva, se ustanovi v krajih, kjer obstojajo veliki industrijski centri, čeprav v eni gospodarsko-geografski celini, več krajevnih medstrokovnih odborov. O tem odloča na predlog zainteresiranih organizacij oblastni odbor.

Čl. 48. Dokler se oblastni odbor ne organizira sistematično in ne uredi svojega poslovanja s krajevnimi medstrokovnimi odbori, morejo stati ti v stiku razven z oblastnim odborom tudi s centralno upravo in izvrševalnim odborom GRSJ in izvrševati njegove odredbe. Ali o vseh teh neposrednih odnosih uprave GRSJ s krajevnimi medstrokovnimi odbori se morajo obveščati tudi pristojni oblastni odbori. Vse to pa ne izključuje neposrednih stikov uprave GRSJ z vsemi organi strokovnega pokreta, kadar gre za informacije GRSJ v zadevah, ki spadajo pod kompetenco uprave.

Čl. 49. Krajevni medstrokovni odbori se postavljajo po proporcu članstva strokovnih podružnic in to: organizacije do 50 članov volijo enega predstavnika, do 100 članov dva, dalje na vsakih 150 članov še po enega. Te člane volijo podružnice na svojih članskih zborovanjih. Razven tako izvoljenih predstavnikov ima v krajevnem medstrokovnem odboru po svojem položaju tajnik vsakega osrednjega društva in člani oblastne ali centralne uprave GRSJ, ki stanuje v dotičnem mestu sedež in glas. Tako sestavljeni odbor voli po splošnih pravilih predsednika, tajnika, blagajnika in tri člane finančne kontrole. Ti tvorijo predsedstvo krajevnega medstrokovnega odbora.

Čl. 50. Krajevni medstrokovni odbor se sestaja praviloma vsakih 14 dni na redne seje, na katerih rešuje vsa skupna lokalna vprašanja strokovnega pokreta v dotičnem kraju. V važnejših vprašanjih in v vprašanjih splošnega značaja, ko gre n. pr. za izvedbo kakšnega sklepa oblastne ali centralne uprave GRSJ ali gre za pobiranje prispevkov ali doklad, ki je odrejeno ali odobreno od nižjih forumov strokovnega pokreta ali pa temu slične zadeve, sklicuje krajevni medstrokovni odbor vse odbore strokovnih podružnic svojega kraja na skupne medstrokovne konference. Te konference so najvišji krajevni strokovni forum dotičnega kraja.

Čl. 51. Posebne naloge krajevnih medstrokovnih odborov so: da gojijo vzajemno solidarnost strokovnih organizacij GRSJ svojega kraja, vzdržavajo skupne društvene prostore (kjer imajo lastne prostore, da jih skupno upravljajo), da skrbe za vzgojo članstva, prirejajo predavanja, urejujejo knjižnice in čitalnice, zbirajo statistiko, podpirajo slabejše podružnice pri njihovem delu in se v obče brigajo za soliden razvoj strokovnega pokreta v tem kraju.

(Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Obrestna mera v posameznih državah. Obrestna mera v posameznih državah se ravna po razmerju med kapitalom in delom. Obrestno mero urejujejo državne emisijske banke. V normalnih razmerah je privatna obrestna mera, to je ona obrestna mera, po kateri dajejo denar drugi posojevalci, kakor Narodna banka, nižji kakor obrestna mera Narodne banke. V izrednih razmerah je pa narobe. Tudi pri nas smo v takih izrednih razmerah. Obrestni kurs Narodne banke je nižji, kakor privatna obrestna mera.

Bančna obrestna mera v posameznih državah je sledeča:

V Angliji, Združenih državah, Švici 4 odstotke, na Holandskem, v Španiji 5 odstotkov, na Švedskem 4 odstotke, v Italiji 5 in pol odstotka, v Franciji, Rusiji, Češki, Bulgariji, Rumuniji 6 odstotkov, na Norveškem in Danskem 7 odstokov, na Japonskem 8 odstotkov, v Jugoslaviji, Nemčiji in na Ogrskem 10 odstotkov.

Naša privatna obrestna mera pri bankah pa znaša tuid do 20 odstotkov.

Plačajte naročnino!

V imenu GRSJ.:
Izdajatelj: Franc Svetek.
Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno ističejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK : z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

Konec
izkoriščanja stavbinskih in drugih delavcev ter brezposelne
krize
v gradbeni, mizarski, ključavničarski, kleparski, soboslikarski in pleskarski stroki
bo takoj,
če bodo vsi zidarji, tesarji, mizarji, kleparji, soboslikarji in pleskarji pristopili kot člani k
„Splošni gradbeni produktivni zadrugi v Celju"
katera se je ustanovila na temelju sklepa kongresa »Splošne delavske Unije« z dne 24. februarja 1924 in je te dni začela z obratovanjem, kakor: popravljanje in belenje ter pleskanje hiš i. t. d. Pri zadrugi sodeluje centrala »Unije« z vsemi njenimi podružnicami, in podružnica Saveza metalskih radnika Jugoslavije Celje, in podružnica lesnih delavcev v Celju, ter sprejema kot člana vsakega posameznega člana od gorinavedenih strok. — Vpisnina Din 50·—. Delež Din 250·—, ki se pa lahko odplačuje v tedenskih obrokih po poštni položnici ček. račun štev. 13.708.
Sprejemajo se hranilne vloge potom znamk SGPZ Celje in na posebno vknjižbo proti 10% obrestni meri.
Naročila za oddajo dela kakor priglase za pristop je nasloviti na:
Splošna gradbena produktivna zadruga, r. z. z o. z. v Celju, v hotelu pri „Kroni", Ljubljanska cesta 10/I.

Imaš li solnčne pege, zajedavce, nabore, ogerce?
Uporabljaj Elza obrazno pomado!
Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?
Uporabljaj Elza obrazno pomado!
Ali so ti roke in obraz občutljive po zimi in v vetru?
Uporabljaj Elza lilijno-mlečno milo!
Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo!
Uporabljaj Elza lilijno-mlečno milo!
Ali tožiš na izpadanju las, prhuta in osivelost?
Uporabljaj Elza pomado za rast las!
Ali želiš bujne mehke in lepe lase?
Uporabljaj Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu boš rekel tudi ti kakor vsi:

To je ono pravo!

Išči v vseh prodajalnah samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost tako stane s pakovanjem in poštnino če denar naprej pošljete ali po povzetju:
2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 dinarjev;
2 » » » Elza-pomade za rast las 25 dinarjev;
4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 40 dinarjev.
RAZLIČNO: Lilijno mleko 10 Din; brkomaz 4 Din; najfinejši Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 25 Din; najfinejši zobni prašek »Hega« v patent-dozah 15 Din; puder za dame v vrečicah 4 Din; zobni prašek v škatljah 4 Din; v vrečicah po 3 Din; sachet (dišava) za perilo 4 Din; šampon za lase 2·50 Din; rumenilo za obraz 12 pismov 20 Din; najfinejše parfume od 20 Din dalje; cvet za lase 25 Din; Elza-katranovo milo 6 Din. Za različne predmete se pakovanje in poštnina posebej računa.
Na te cene se računa še 10% doplačila. Naročilna pisma je naslavljati: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA Elzatrg št. 334, Hrvatsko.

ZASTONJ
ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovinostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi
Jugometalija
r. z. z o. z.
splošna kovinska industrija
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18
Telefon štev. 729.

Zadružna banka
v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5
sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice, obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.
Delniški kapital K 12,000.000.
Brzojavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska štev. 367.

2 spretna modelna mizarja
za takoj išče Strojarsko društvo »Sila«, tehnička poslovnica i strojarska radionica v Zagrebu, Draškovičeva ulica 11, na katero je poslati cenjene ponudbe z navedbo plače.